

LESDOELEN

Spelling

- De leerlingen leren het alfabet.
- De leerlingen gebruiken de term 'alfabet'.
- De leerlingen leren alfabetisch rangschikken tot op de eerste letter.

MATERIAAL

- Spellingboek p. 5-8
- Het alfabetlied
- Kopieerblad van het alfabetlied (kopieerblad 2.1.1)
- Extra materiaal
woordenboek, kookboek, atlas

LESVERLOOP

1 Dit kan ik al!

De leerlingen kunnen klinkers en medeklinkers herkennen.

2 Deze les gaat over ...

Het alfabet en alfabetisch rangschikken.

3 Aan de slag!

Oefenen

4 Flits!

Dictee over woorden met ei/ij en au/ou.

5 Reflectie

VOOR DE LES

- Je schrijft de letters van het alfabet naast elkaar op het bord.
- Je zet het alfabetlied klaar.
- Je kopieert het alfabetlied voor elke leerling.

NA DE LES

- Je verbetert het dictee.

LEERLIJNEN

Dit kwam eerder aan bod.

- De leerlingen weten wat klinkers en medeklinkers zijn.

Dit komt later aan bod.

- De leerlingen alfabetiseren op de eerste en tweede letter.

ZILL-DOELEN

-
persoonsgebonden

2
cultuurgebonden

MUGr4 Overal muzische mogelijkheden zien en benutten

T0tn2 Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken.

- Teksten en tekststructuren

TIP

Zet de leerlingen in groepjes van vier bij elkaar. Ze mogen niet afspreken wie wanneer spreekt. De bedoeling is om het alfabet op te zeggen. Wanneer iemand een fout maakt of wanneer twee leerlingen tegelijk spreken, moeten ze opnieuw beginnen. Hoever geraken ze?

LESVERLOOP

1 Dit kan ik al!

De leerlingen weten wat klinkers en medeklinkers zijn.

2 Deze les gaat over ...

Je laat het alfabetlied horen of zingt het zelf. Je wijst de letters aan terwijl je zingt.

Je laat het lied een tweede keer horen. De leerlingen proberen het lied mee te zingen. Daarna leg je het kopieerblad aan de kant. Je laat het lied opnieuw horen. De leerlingen proberen het lied mee te zingen. De tekst staat in het spellingboek. Er ontbreken een aantal letters. De muziek wordt nog eens afgespeeld. De leerlingen proberen het lied mee te zingen zonder tekst. Als het nog niet lukt zonder tekst, mogen de leerlingen nog eens oefenen met de tekst. Daarna vullen de leerlingen de ontbrekende letters in.

Nadat de leerlingen het alfabetlied hebben aangevuld, vraag je hen waarom het nuttig is om het alfabet te kennen. (dingen kunnen opzoeken in een woordenboek, een register)

Je toont de leerlingen een woordenboek en vertelt hen dat de woorden die in het woordenboek staan, alfabetisch gerangschikt zijn. Leg uit dat dit wil zeggen dat de woorden die beginnen met de letter a vooraan in het woordenboek staan en de woorden die met de letter z beginnen achteraan.

Je legt aan de leerlingen uit dat er ook boeken zijn waarin achteraan een alfabetische lijst staat. Je toont een atlas, een kookboek ... Zo'n alfabetische lijst kun je gebruiken om snel op te zoeken of een bepaald onderwerp aan bod komt in het boek. Je zegt hen dat in die lijst de onderwerpen alfabetisch gerangschikt staan.

Schrijf een drietal namen van leerlingen uit de klas op het bord onder de letters van het alfabet die je al opschreef voor de les. Zorg ervoor dat elke naam met een andere letter begint.

Vertel aan de leerlingen dat ze die namen nu alfabetisch gaan rangschikken. Vraag hen of ze weten wat ze dan het best eerst kunnen doen. (de eerste letter aanduiden)

Omkring elke eerste letter in een andere kleur.

Omkring vervolgens in het alfabet dat op het bord staat de overeenkomstige letters in dezelfde kleur.

Je wijst de leerlingen erop dat ze nu heel makkelijk kunnen zien welke naam eerst voorkomt in het alfabet en welke namen daarna volgen.

Je laat de leerlingen vertellen in welke volgorde de namen komen te staan als je ze alfabetisch gaat rangschikken.

3 Aan de slag!

De leerlingen die de leerstof begrijpen, werken zelfstandig aan de kernoefeningen.

diff.: aanloop

Je werkt samen met de leerlingen die moeite hebben met deze leerstof. Maak samen met hen de aanloopoefening. Laat hen de prenten eerst benoemen en in elk woord de eerste letter in een andere kleur omkringen. De leerlingen omkringen die letters ook in het alfabet in de boomstam. Daarna kunnen ze de woorden alfabetisch rangschikken. Zodra de leerlingen de leerstof begrijpen, werken ze zelfstandig verder aan de kernoefeningen.

De leerlingen die de kernoefeningen probleemloos oplosten, maken de uitdagingsoefening.

Oefening 2 Een gekke boom

De leerlingen benoemen de prenten die ze in de boom zien. Ze schrijven de woorden alfabetisch op.

Oefening 3 Broes maakt soep

De leerlingen rangschikken de namen van een aantal soepen alfabetisch.

Oefening 4 Ieder krijgt een plaats

In een reeks namen staat er één naam niet correct alfabetisch gerangschikt. De leerlingen strepen de naam door en schrijven de reeks correct op.

Oefening 5 Lekker fout doen

De leerlingen zoeken woorden en rangschikken ze alfabetisch volgens de laatste letter.

spellingboek p. 6-7
oefening 2-5

4 Flits!

Werkwijze

- Lees de zin.
- Herhaal het vetgedrukte woord. Zeg het langzaam, maar 'verletter' het woord niet.
- De leerlingen schrijven het woord op. Ze passen de schrijfstappen toe.
- Schrijf het woord op het bord. Pas daarbij hardop de schrijfstappen toe.
- De leerlingen controleren en verbeteren indien nodig.

Dictee

- **Goud en blauw** zijn mooie kleuren.
- De **mouwen** van mijn trui zijn te **nauw**.
- Een **tijger**, een **geit**, een **konijn**, een **pauw** en een **dolfijn** zijn dieren.

De leerlingen rangschikken daarna de namen van de dieren alfabetisch.

spellingboek p. 8

5 Reflectie

Kijk samen terug op de les. Laat de leerlingen nogmaals verwoorden waarom alfabetisch rangschikken nuttig is.

Roep een aantal leerlingen naar voren en zeg hen dat ze in een rij moeten gaan staan, gerangschikt volgens het alfabet. Zorg ervoor dat je andere leerlingen neemt dan die van wie je de namen aan het begin van de les op het bord schreef.

De leerlingen die nog moeilijkheden ondervinden met de leerstof duiden de weeroefening aan (groene pijl).

De leerlingen die de oefeningen vlot maakten, duiden de meeroefening aan (blauwe pijl).

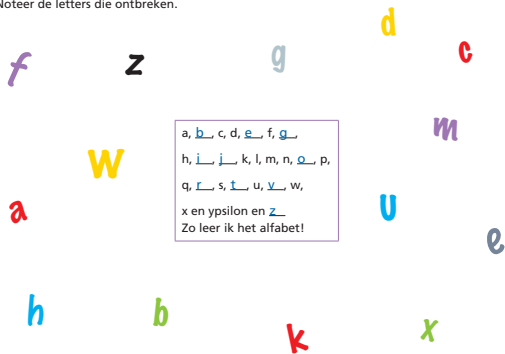
Dit kan ik al!

- Ik kan klinkers en medeklinkers herkennen.

Deze les gaat over ...

1 Het alfabetlied

- Luister naar het alfabetlied.
- Noteer de letters die ontbreken.

Alfabetisch rangschikken

Voorbeeld: beer – giraf – aap – dolfijn – leeuw – eend

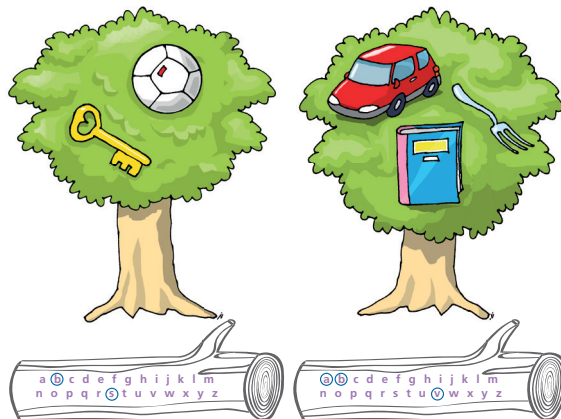
- Geef de eerste letter van elk woord een andere kleur.
- Geef de aangeduide letters in het alfabet dezelfde kleur.
a – b – c – d – e – f – g – h – i – j – k – l – m – n – o – p – q – r – s – t – u – v – w – x – y – z
- Noteer het woord dat met de eerste gekleurde letter begint.
aap
- Noteer dan het woord met de volgende gekleurde letter.
aap – beer
- Werk op deze manier de reeks af.
aap – beer – dolfijn – eend – giraf – leeuw

Aan de slag!

2 Een gekke boom

- Benoem de prenten in de boom.
- Schrijf de woorden op.
- Omkring de eerste letter van elk woord.
- Omkring dezelfde letter ook in het alfabet in de boomstam.
- Rangschik de woorden alfabetisch.

Ik zie:

ⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ

Ik zie:

ⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ

Ik rangschik:

bal sleutel

Ik rangschik:

auto, boek, vork

3 Broes maakt soep

De familie van Broes komt op bezoek. Hij wil lekkere soep voor hen maken. Hij zoekt een lekker recept op in het kookboek. In welke volgorde komt hij de recepten tegen?

- Rangschik de namen van de soepen alfabetisch.

bloemkoolsoeep, groentesoeep, kervelsoeep, preisoep, viensoeep, wortelsoeep

4 Ieder krijgt een plaats

Broes geeft elk lid van de familie een plaats aan tafel. Aan de ene tafel zitten de volwassenen, aan de andere tafel de kinderen. Hij plaatst iedereen alfabetisch gerangschikt. Er liep iets mis ...

- Wie zit op de foute plaats?
- Streek de naam door.
- Schrijf de reeks juist op.

broer – mama – papa – oom – tante

broer – mama – oom – papa – tante

Broes – Daan – Geike – Witse – Toon

Broes – Daan – Geike – Toon – Witse

5 Lekker fout doen

Broes speelt samen met Geike een gek letterspel. Ze gooien allemaal letters door elkaar en vormen er goede woorden mee. Daarna rangschikken ze de woorden alfabetisch op een foute manier. Ze kijken telkens naar de laatste letter van het woord.

- Vorm goede woorden.
- Begin met de gekleurde letter.
- Rangschik de woorden alfabetisch volgens de laatste letter van elk woord.

tenat dseelr ltelues spwroetelo

tante selder sleutel wortelsoep

tante, sleutel, wortelsoep, selder

Flits!

- Luister goed.
- Vul de woorden in de zin in.

Goud _____ en blauw _____ zijn mooie kleuren.

De mouwen _____ van mijn trui zijn te nauw _____.

Een tijger _____, een geit _____, een konijn _____,

een pauw _____ en een dolfijn _____ zijn dieren.

- Rangschik de dieren alfabetisch.

dolfijn, geit, konijn, pauw, tijger

- Een foute mag. Schrijf het hier eenmaal goed.

Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden alfabetisch rangschikken op de eerste letter.